

2003/10/16
Sho. S
D

10

నమః పరమ ఋషిభ్యః సర్వే

విద్యాసంగ్రహము.

—(౦)—

మేలు కలిగించు సాధనములం దెల్పు మూల ప్రమాణము శబ్దము. అట్టి శబ్దములలో ధర్మము దలుపు శబ్దము ముఖ్యము. అది ధర్మస్థానంబనియు విద్యాస్థానంబనియుం జెప్పబడును. ధర్మము దలుపునది ధర్మస్థానము. విద్యను దలుపునది విద్యాస్థానము. ఇట్లుండే ధర్మ-స్థానంబే విద్యాస్థానంబగుటయొట్లన్నను. విద్యయనగా తేలిక. అది ధర్మమునుగోచరించినయెడనే సాధనంబగును. లేనిచో విద్యయనందగదు. కావున ధర్మస్థానంబే విద్యాస్థానంబనంబడుచున్నది. బ్రహ్మజ్ఞానంబు విద్యయగుండగా. అది ధర్మగోచరంబుగాడే యని శంక పుట్టును. బ్రహ్మము సిద్ధధర్మంబుండగాన నదియు ధర్మగోచరంబనవచ్చును. (శ్లో) యేవవేదవిదో విప్రాయేచాధ్యాత్మవిదోజనాః తేవదన్తిమహాత్మానం కృష్ణంధర్మంసనాతనమ్. అనియు. రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః. అనియు నిట్లు ప్రమాణములుగలవు.

ధర్మపరిత్రాణమునకై యవతరించిన వాగులుగాన రామకృష్ణాదులనట్లు లాక్షణికులుగాఁ జెప్పు

యన్నాదుగాని బ్రహ్మము నిజముగా ధర్మకాంక్షనంబు
డదన్నను బ్రహ్మజ్ఞానంబుఁ దెనదివలయుననుకోర్కొ
యెందె ధర్మకానాధ్యంబుగాన బ్రహ్మద్యం గలిగిం
చునదియు ధర్మకాంబు దెలుపుంగాన నదియుధర్మ
స్థానంబగుంగాన విద్యాస్థానంబులన్నియు ధర్మకా
స్థానంబులగును.

అట్టి విద్యాస్థానంబునెయ్యవియన్ననువేదములు
నాల్గునంగములాలు నుపాంగములు నాల్గును గూడి
పదునాల్గు - (శ్లో) పురాణన్యాయదాహంసాధర్మ
కాస్త్రాక్షిమిత్రతాః। వేదాస్థానాని విద్యానాంధర్మ
శ్చచతుర్దశ - అనుయాజ్ఞ వల్క్యవృత్తి ఆ. ౩శ్లో)

విద్యాస్థానంబులే విద్యలసియనుజెప్పబడు
ను - (శ్లో) అజ్ఞానివేదాశ్చత్వారో మిహంసాన్యాయ
విస్తరః। పురాణం ధర్మకాస్త్రైశ్చ విద్యాశ్చ
తాశ్చతుర్దశ - అని విద్యాస్థానమునుచెప్పవలసినచో
విద్యయని చెప్పబడినది.

ఇట్లు పదునాల్గు విద్యాస్థానములు సుప్రసిద్ధము
లు - మఱినాల్గు విద్యాస్థానములు గూర్చి పదునెనిమి
దివిద్యలనియనఁడు అందుయి క్షేదధనుశ్వేద
గాంధర్వవేదార్థకాస్త్రైశ్చ - (శ్లో) ఆయశ్వేదో
ధనుశ్వేవో వేదోగాంధర్వపవచః అర్థకాస్త్రైశ్చ
శ్రగుర్వ్యద్వాహ్యస్తాదక్షైవతాః - అనుపదనముగ

అండు - ఈ నాల్గు సుతవేదములనియకు సంక్రమ.

ఇండు వేదములు ఋగ్వేదాస్సామాధర్వవేదములు నాల్గు - అండు సాదనియమముగలమంత్రములు ఋక్కులు - గానముగలవి సామములు - కేవలవాక్యరూపములు యజుస్సులు - ఇట్లుమంత్రములు యాదువిధములు - ఋజుమంత్రబహుళము ఋగ్వేదము - యజుర్మంత్రబహుళము యజుర్వేదము - సామమంత్ర బహుళము సామవేదము. పాష్టిక శాంతి కాదివిధుల కుపయుక్తములగు మంత్రములు తరుచుగానుండు వేదమధర్వవేదము. ప్రతివేదమునమంత్రభాగంబెగాక బ్రాహ్మణభాగంబుగలదు. ఒక్కొక్కవేదము శాఖాభేదముల నానావిధంబయ్యెనా శాఖలు శాఖాసంగ్రహమునం దెలుపంబడినవి.

ఇట్టి నాల్గు వేదములును ధర్మములగుటచేత కుమాలప్రమాణములు - వేదములు దురవగాహములుగాన వానితాత్పర్యములు వివరించుటకు సాధనములే యంగోపాంగములు.

అంగోపాంగవ్యవహారమే యంగములుమాఖ్యంబులనియుండదనుక్తాంశంబులను పాంగంబులువివరించుననియుండోపించును -

శిష్యావ్యాకరణనిరుక్త శ్పందః కల్ప సూత్రకౌతిషములను నాణాసంగములు.

అంగుళీక్ష యక్షరంబులగుబలుకుచో సాక్ష్య
సాధువివేకముంగలిగింపును అదివ్యాసశిక్ష-భరద్వా
జశిక్ష- నారదశిక్ష- పాణినీయశిక్ష మొదలగునది.

వ్యాకరణంబునం బదంబులప్రకృతిప్రత్యయ
విభాగంబు సామాన్యనితేపాకారంబులం దెల్పంబడి
తన్ముఖంబునం బదాథాంబు లెఱుంగునుపాయముఁ
గల్పించును- ఉ- ధాతువుపైఁగర్తృధాంబున తృప్ర
త్యయమువచ్చునని సామాన్యకారంబునం దెల్ప
టచేత భృధాతువుపై నట్టిప్రత్యయంబు వచ్చుచో
భర్తృశబ్దంబగుననియు హృధాతువుపై నట్టిప్రత్య
యంబువచ్చుచో హర్తృశబ్దంబగుననియుం దెలి
యంగును- అటపైని భృధాతువుధరించుటంజెప్పు
టయు తృశబ్దము దానికర్తృంజెప్పుటయుంబట్టి భ
రించువాఁడనునథాము దెల్లమగును. హృధాతువు
హరించుటంజెప్పుంగాన హర్తృశబ్దము హరించువా
నింజెప్పునని దెలియవచ్చును.

దాసదీప్త్యాదులంజెప్పు దిభృధాతువుపైఁగర్త
నుజెప్పు నచప్రత్యయము వచ్చుటచే దేవశబ్దంబువు
ట్లుటంజేసి యిచ్చువాఁడుదీపించువాఁడని యిట్టియా
థాముంజెప్పుచుండునని తెలియవచ్చును-పాణినీ
యము కాలాపముచాంద్రము మొదలగు వ్యాకరణ
ములక్షేకములుగలవు అందుపాణినీయముక్షేప్తము.

నిరుక్తము వ్యాకరణలభ్యంబగు పదార్థము
ను విశదముగాఁ దెలుపుచుండును - ఉ. దేవోదానా
త్వాదీపనాద్వా - అనునిరుక్తము - ఇచ్చుట సెండి
దీపించుటనొండె దేవశబ్దములు పైనని చెప్పచున్న
ది యాస్కాకపూడిప్రభృతులు నిరుక్తకర్తలు.

ఛందము ఛందో భేదంబులం దెలుపు - ఛందము
లనఁగా సక్షరంబుల సముదాయములు - గాయత్రి
ఉష్టిక్తు అనుష్టుప్ మిదలగునవి - ఇన్ని యక్షర
ములయినచో నీ చ్చందంబని ఛందము తెలుపును -
ఉ - ఇరువది నాల్గక్షరంబులు గలిగి యెనిమిదేసియ
క్షరంబులవి మూడు పాదములు గల్గుచో గాయత్రి
యని యీ చొప్పునఁ దెలుపును - అది పింగళనాగ
సూత్రము మొదలగునది -

వేదమున విధింపంబడిన యజ్ఞాదుల యంగ
ములక్కడక్కడ విశకలితముగా నుండుట నవియ
న్నియు వరుసగాఁ దెలిసి నడుచుట క్లేశముగానవా
ని వరుస సులభంబుగాఁ దెలుపునది కల్పసూత్ర
ము - అదియె శ్రాతసూత్రంబనంబడును - బోధాయ
నాశ్వలాయ నాపస్తంబుద్రాహ్యయనభరద్వాజ స
త్యామధ హిరణ్యకేశ్యాది సూత్రంబులు కల్పసూ
త్రములు -

వేదమునం జెప్పయజ్ఞాది కర్తృంబులకువిధిం

చిన కాలములం దెలిసి కొనుటకు సాధనంబులగు గ్ర
 హాశక్త్రాకల విశర్యయంబులం దెలియటకు గణి
 తాది సాధనంబులం దెలుపునది జ్యోతిషము. అదిసి
 ధాన్త సహితా హూరా భేదంబులు మూడువిధంబు
 లనుండును అవి వరుసనే గ్రహాది శురచారంబులును
 శుభాశుభ కమణంబులకుం గాల నియమంబును జాత
 క ఫలంబులును దెలుపును. నూర్యసిద్ధాంత సోమసి
 ధాంత బ్రహ్మసిద్ధాంత వసిష్ఠ సిద్ధాంతాదులు సిద్ధాంత
 ములు - కశ్యపసంహిత గర్భసంహిత మొదలగునవి
 ప్రసిద్ధులు - పారాశర్య హూర మొదల గునవి
 హూరలు.

పురాణ న్యాయవిమామంసా ధమకాశస్త్రం
 బులు పాఠంబులు.

అండు శర్మ సలయ వంశ మన్వంతర వంశ
 ము చరితంబులం జెప్పనవి పురాణములు.

బ్రాహ్మబ్రహ్మండ బ్రహ్మవైవర్త కాగవత భవి
 ష్యుత్తర మార్కండేయ - వామన విష్ణువారా
 హానాయన్య - స్కాన్దాశ్మేయ గారుడ పార్థనాథ
 వ లైట్ల మౌనుక పురాణంబులని పదునెనిమిది పురా
 ణంబులు.

కాని ననుసరించి యును పురాణంబులం బుట్టిన
 ౧- శనమ్కూమార నాకసింహ శివ ధమక విష్ణుధర్మ

అ లుకేశ్వరరాణంబులు.

కస్తుతత్వంబు దెలియుచోగలుగు శంకయవివా
దంబులందీర్చుటకుందగిన సాధనము న్నాయకాస్త్ర
ము-అదియె యానీవక్షకి అదిగౌతమనూత్రమండ్రు.

వేదంబునకుఁబాడము శంకయంబులందీ
ర్చు విచారము సేయకాస్త్రము-మిమాంస-అంతుం
బూర్వమిమాంసయను త్తర మిమాంసయనునది గెం
తు భేదములు గలవు- కర్తభాగ విచారము సేయున
ది పూర్వమిమాంస- అది జైమిని కృతము- బ్రహ్మ
భాగ విచారంబు సేయునది యుత్తర మిమాంస-అ
ది వ్యాసకృతము- అదియె బ్రహ్మనూత్రంబండ్రు-

ధర్మకాస్త్రంబునఁగా మన్వాదులు పెప్పిన ధ
ర్మకంబులం దెలుపు గ్రంథము- అదియె స్మృతియ
నంబడును- అవిమన్వత్రి విష్ణు హరితి యాజ్ఞ వల్క్య
ది స్మృతులని ప్రసిద్ధములు.

శరీరంబునకుం గలుగు రోగాదివాధలందీర్చి
శంకషీంచునుపాయంబులం దెలుపునది యాయు
ర్వేదము-అదియెవైద్యకాస్త్రంబండ్రు- అది ధన్వం
తర్యాత్రేయ చరకసుక్రతాడశంహితా రూపంబు
న న నేక విధము.

కాష్ట్రంబులకు శత్రుచోరాదులవలనఁ గలు
గు నుపద్రవంబులం దీర్చుధనుకావ్యాయుధ సాధ

సంబులం దెలుపునది ధనుర్వేదము.

పురుషార్థ సాధనంబులగు శ్రవణంధముల శు
క్వసాధారణముగావిసనింపుగావిఁచు నాట్యశ్రవం
ధంబులం బ్రయోగించుటకు సాధనంబగు స్వరశా
స్త్రవాదలం దెలుపునది గాంధర్వ వేదము. అదియె
సంగీత శాస్త్రంబండ్రు. అది ధరతకృత శాస్త్రంబు
మొదలగునది.

శకల పురుషార్థంబులకును సాధకంబగు సర్వ
సంపాదనంబున కనుకూలంబగు నీతులం దెలుపు శా
స్త్రీపురుషశాస్త్రము అదియె దండనీతి అది శుక్రనీతి
బృహస్పతీ నీతి మొదలగునది.

ఇట్లుసామాన్యకారంబున విద్యాస్వరూపం
బులు దెలుపబడినవి.

కానినాని సువిమళకంబుగాఁదెలియవలయు
సన్నచో నస్త్యత్కృతంబులగు వేదసంగ్రహ శాఖా
సంగ్రహ వర్ణ సంగ్రహ పద సంగ్రహ చృన్దస్సంగ్ర
హజ్యోతిష సంగ్రహయజ్ఞసంగ్రహ దులంజూచునది.

ఇది శ్రీ పరవస్తు వేంకట రంగాచార్యులయ్యవార
లుఁగారిచేరచియింపబడిన విద్యా సంగ్రహము.

VIZAGAPATAM.

Printed by A. C. Srinivasacharier.

Arsha Press. 1874.

10179